

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

REDACTOR: PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, AL. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU, G. C. CRISTESCU.

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA STRADA DOAMNEI, 20

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RADULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU

FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani

Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studenții plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul postal

SUMAR:

Ciru Oeconomu. Necrolog de d-l C. G. Dissescu.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ. — *Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea I:* Eufrosina Mineu cu Toma Blându

Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea III: Banca de Scont din București cu A. Bernard.

— *Curtea de apel din București, secțiunea II:* C. R. Manolescu cu I. Ionescu.

Tribunalul Ilfov, secțiunea I: Gh. Carianopol și alții cu Tașcu Lega. — *Observație* de d-l D. Alexandresco.

JURISPRUDENȚA STRĂINĂ. — *Observație* de S. R.

Drepturile eventuale se pot popri? de d-l V. G. Cristofor.

Ciru Oeconomu

La dispariția neașteptată a lui Ciru Oeconomu, răspunde în sufletele noastre un strigăt de durere, un sentiment de revoltă contra nedreptății, al cărei joc este de multeori viața noastră. Cauzele misterioase ce s'au înălțat pentru provocarea distrucției organice la care asistăm și violarea dreptății în care credem, noi nu le știm cu siguranță.

În ajunul scurtei dar năpraznicei boale care l a atins, Ciru Oeconomu plângea pe amicul și colegul a cărui memorie o salută cu durere în numele Inaltei Curți.

Azi el este victima aceleiaș soarte fatale, pe care a privit-o totdeauna cu curajul pe care îl dă conștiința liniștită, și a cântat-o chiar în tinerețea sa, în duioasele versuri în cari a încadrat funebra eleganță a morții ce l-a cuprins:

«Când ramura, de viscol răpită cu putere,
«Din arbor cade par'că e'un geamăt inecat
«Și eu d'al vieții viscol cad jos fără durere;
«Aicea sau aiurea, sunt tot un exilat.

«... Și tu, Muză, te 'mbracă e'o haină 'ntunecată;
«Pe fruntea ta depune duiosul chiparos;
«Transformă-te 'n fantomă și vino de mă cată,
«Mă cată într'al groapei abis misterios».

Așa și-a simțit el moartea la 30 de ani!

Unii excelează mai mult prin lumina inteligenței, alții prin căldura inimei lor; iar cei puțini prin una și prin alta. Dintre acești privilegiați a fost Ciru Oeconomu. Privind viața lui, o viață atât de aleasă și superioară, simțim adânc durerosul și prematurul său final.

Ciru Oeconomu a fost unul din rarii care a izbutit să-și ritmeze viața după armonia lui ideală. În mijlocul atâtor contradicții ale vieții, al atâtor seducțiuni omenești, el a izbutit să rămână acelaș: egal în viața lui socială, devotat numai justiției și datoriei, fără preocuparea urmărilor.

Dar Ciru Oeconomu n'a fost numai un mare judecător: el a fost poet, romancier, jurnalist și publicist. În istoria literaturii române el va ocupa un loc de frunte, prin operele a căror valoare literară este realmente mare.

Ca scriitor, ca poet în tinerețe, și mai târziu ca prozator, el se deosebete printr'o caracteristică delicată. De un lirism lamartinian, romantic, parnașian prin formă, el a cântat iubirea, viața și moartea în versurile lui.

Etatea, experiența și deziluzia i-au sfărâmat, desigur, multe coarde ale lirismului tinereții — dar personalitatea lui nu s'a știrbit întru nimic. Dimpotrivă, dela poezie, Oeconomu a trecut la proză. După sentimentalismul *Aquarelelor* — așa se chiamă versurile sale publicate în 1890 — el a scris în proză calmă și serioasă mai multe povestiri: *Răzburarea lui Anastase*, *Lynda*, *Un jubileu literar*, *Fieca lui Sejan*.

Natură sensibilă, impresionabilă și observatoare, el a publicat mai în urmă descripțiuni din munții noștri legendari.

Toate scrierile lui dovedesc nu numai o fire imaginativă și talent, dar și multă erudiție, cercetări îndelungate, excursiuni în trecut, mai ales în lumea romană și în Bizanț, al cărui admirator a fost. Lui cel dintâiu în România re-

vine meritul de a fi evocat viața bizantină și determinat gustul literar și interesul pentru studiile bizantine.

În viața publică i s'au încredințat cele mai înalte funcțiuni în justiție, funcțiuni cari pe alții îi onorează, dar pe cari Ciru Oeconomu le-a onorat. Aptitudinile lui literare se manifestă și în viața sa judecătorească. Ca cei mai distinși magistrați din Occident el nu se mulțumea să dea numai hotărâri reci și drepte, sau să pună concluziuni în numele legii în cauzile în cari era chemat.

Ca procuror general la Inalta Curte de casație și justiție, Ciru Oeconomu a pronunțat o serie de discursuri inaugurale, cari au rămas memorabile prin știința și originalitatea lor. Putem afirma cu siguranță că discursurile lui de deschiderea anului judecătorească au pus temelie literaturii noastre juridice.

În ele găsim nu numai caracterul tehnic, întemeierea studiului controverselor, căutarea soluțiilor dar și restituirea instituțiilor trecutului, psihologia luptei pentru Drept și literatura vechilor așezăminte românești.

Chestiunilor acestora, ca și tuturor concluziunilor ce puneau în penal și civil, el le-a imprimat o originalitate, fără afecție și fără căutare.

Aflăm astfel în cuvântările lui chestiunile cele mai originale: el evocă nu numai trecutul nostru judecătorească și instituțiile noastre, ne transportă chiar în lumea veche, în India, «străvechea patrie a visului și a concepțiunilor colosale».

În origina dreptului roman el ne vorbește despre Codicele lui Manu, vechea legislație indiană, pe care ne-o arată ca obârșia dreptului roman și chiar a dreptului modern.

Personalitatea lui Ciru Oeconomu era complexă și plină de varietate, de farmec și de orizonturi deschise. Vederi largi, infinite, ca infinitul pe care își legănă visul, inimă caldă, suflet bun, simțind bucurie ori de câteori putea să fie bun, iată cine a fost Ciru Oeconomu.

«La vie est un souvenir», a zis un poet filosof. Când lângă rămășițele judecătorului literator, amicului fidel, comparăm ziua de ieri cu cea de azi, înțelegem profunditatea acestui adevăr care ne încredințează și mai mult de amintirea ce îi vom păstra. C. G. DISSESCU

JURISPRUDENȚA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNEA I.

Audiența dela 15 Ianuarie 1910

Președința d-lui G. N. Bagdat, prim-președinte

Eufrosina Mincu cu Toma Blându

IPOTECA LEGALĂ A SOȚIEL.—RANG.—CESIUNE.—TERȚII CREDITORI—ART. 1253 C. CIV.

Cesiunea de rang a ipotecei sale legale, pe care femeia o poate face în favoarea terților, atunci

când se găsește în cazurile anume prevăzute de art. 1253 din codul civil, nu mai poate avea loc în cazul când creditorul a dat soțului în loc de bani marfă spre a face comerț, adică într'alt scop decât acela pentru care cesiunea de rang a fost autorizată de tribunal, și prin urmare, în atari condițiuni, cesiunea urmează a fi anulată.

No. 17.—Casată, în urma recursului făcut de Eufrosina Mincu, deciziunea Curței de apel din București, sect. III, No. 316 din 1909, dată în proces cu Toma Blându.

S'au ascultat: d-nii avocați C. Nacu și Al. Dumitrescu, în dezvoltarea motivelor de casare; d-l avocat I. G. Saita, în combateri.

Curtea, deliberând,
Asupra motivului I de casare:

«Violarea art. 1281, combinat cu art. 1760, 1814 și 1253 din codul civil.

«În adevăr, fiind dat că femeia nu poate renanța sau cedă rangul său de ipotecă legală decât în cazurile în cari imobilul dotal poate să se instrăineze, Curtea de apel admite de bună o cesiune de rang făcută pentru plata prețului unei mărfi, vândută de mai înainte, și aceasta atunci când tribunalul, în autorizarea ce o dă, prevede că banii să serve pentru alimente.

«Spre a ajunge aci, Curtea afirmă, între altele, că cu marfa vândută, soțul a putut reuși să se repue în capul comerțului, pe când se constată, din deciziunea Curței de apel, că soțul era cu mult mai înainte reintegrat în drepturile sale de comerciant».

Având în vedere că, din decizia supusă recursului, rezultă că acțiunea intentată de recurenți contra intimatului, astfel cum s'a modificat în instanță înaintea Curței de apel, are de obiect a se anulă cesiunea rangului ipotecei legale consimțită de recurenta Eufrosina A. Mincu în favoarea intimatului, acțiune care a fost respinsă atât de tribunal cât și de Curtea de apel;

Considerând că instanța de fond, Curtea de apel, constată, în fapt, că recurentul A. Mincu, pentru a garanta intimatului plata sumei de 15.000 lei ce-i debita, i-a constituit ipotecă un imobil al său, asupra căruia soția sa, recurenta Eufrosina A. Mincu, avea constituită ipotecă legală în rangul al doilea pentru asigurarea dotei sale mobiliare; că aceasta a cedat rangul ipotecei sale în favoarea intimatului, în baza autorizațiunei tribunalului, dată conform art. 1253 din codul civil, pentru căutarea sănătăței soției și copilului recurenților; că, însă, în loc de 15.000 lei în numerar, cum se prevede în actul de creanță ipotecară, intimatul a dat recurentului A. Mincu marfă pentru comerțul ce acesta făcea;

Considerând că femeia poate să cedeze rangul ipotecei sale legale în favoarea terților numai în cazurile prevăzute de art. 1253 c. civ.; că, dacă este adevărat că creditorul nu poate fi obligat să supravegheze întrebuințarea banilor împrumutați soțului, în special pentru care tribunalul a autorizat cesiunea rangului ipotecei legale a

sofiei, nu e mai puțin adevărat însă că cesiunea de rang nu mai intră în cazurile prevăzute de citatul articol, atunci când creditorul, în loc de bani, a dat soțului marfă pentru a face comerț, adică în alt scop decât cel pentru care a fost autorizată de tribunal cesiunea de rang, cum este în speșă, deoarece, în asemenea împrejurări, creditorul a știut că nu s'au îndeplinit condițiunile în cari s'a făcut cesiunea rangului ipotecei legale, și prin urmare, această cesiune de rang s'a făcut în contra dispozițiunilor art. 1253 din codul civil;

Considerând că, intrucât instanța de fond constată că în loc de bani intimatul a dat recurentului A. Mincu marfă pentru comerțul său, și deoarece rangul ipotecei legale nu se putea cedă de recurenta Eufrosina A. Mincu decât în cazurile prevăzute de art. 1253 c. civ., Curtea de apel, prin decizia supusă recursului, respingând cererea de anulare a acestei cesiuni de rang, a violat dispozițiunile citatului articol și, prin urmare, din acest punct de vedere, motivul de casare este întemeiat și decizia urmează a fi casată, fără a mai fi interes a se discuta și celalt motiv de casare invocat.

Pentru aceste motive, casează.

SECȚIUNEA III

Audiența dela 19 Ianuarie 1910

Președința d-lui G. P. Petrescu, președinte

Banca de Scont din București cu A. Bernard

PRESCRIPȚIUNE. — INTRERUPERE. — MATERIE COMERCIALĂ. — INSTANȚĂ ÎNCEPUTĂ ȘI PĂRĂSITĂ. — PEREMPTIUNE (LIPSĂ DE). — CERERE ÎN JUDECATĂ. — ACT INTRERUPTIV. — ART. 1869 ȘI 1891 C. CIVIL. — ART. 946 ȘI 949 C. COM.

1° În materie comercială, întreruperea prescripțiunei se regulează după dispozițiunile codului civil.

2° Instanțele începute și părăsite se prescriu, în lipsă de perempțiune, prin 30 de ani socotiți dela cel din urmă act de procedură, oricare ar fi termenul de prescripțiune al acțiunilor în urma cărora se vor fi început acele instanțe.

3° Cererea făcută în judecată nu întrerupe prescripțiunea decât dacă este încuviințată de judecată prin o hotărâre de nerevocabilă autoritate, și, în acest caz, nici o prescripție nu poate curge dela formarea cererii în judecată și până la pronunțarea unei asemenea hotărâri.

No. 18. — Casată, în urma recursului făcut de Banca de Scont din București, sentința tribunalului Ilfov, secția comercială, No. 456 din 1909, dată în proces cu A. Bernard.

S'au ascultat: d-l avocat Al. G. Săvulescu, în desvoltarea motivelor de casare; d-l avocat Radovici, în combateri.

Curtea, deliberând,

Asupra motivului de casare invocat :

«Exces de putere, greșită interpretare și violarea art. 949 al. 2 c. com. și art. 1868 și 1891 c. civ.

«Prescripțiunile se intrerup în mod civil, prin cerere făcută în judecată, conform art. 1865 alin. 1 c. civil, și deci prescripțiunea cambiei lui A. Bernard s'a intrerupt prin acțiunea pe care Banca de Scont din București a intentat-o înaintea judelei ocol. I București la 12 Octombrie 1899. De altă parte, prin art. 1868 c. civ., se edictează că cererea făcută în judecată nu întrerupe prescripțiunea decât dacă e urmată de o hotărâre de nerevocabilă autoritate. În cazul acesta însă, nici o prescripțiune nu poate curge dela formarea cererei în judecată și până la pronunțarea hotărârei, afară de cazul în care instanța însăși ar fi prescrisă, conform art. 1891 c. civ.

«Prin urmare, tribunalul hotărînd că polița semnată de A. Bernard s'ar fi prescris conform art. 949 alin. 2 c. com., în timpul duratei acțiunei, adică dela 15 Octombrie 1899 și până la 27 Ianuarie 1909, violează în mod evident dispozițiunile art. 1865, 1868 și 1891 c. civ., dând și o greșită aplicare art. 949 alin. 2 c. comercial».

Având în vedere că, din sentința supusă recursului, rezultă că intimatul A. Bernard, împreună cu altul, au fost obligați de judecătoria ocolului I, din București prin hotărârea No. 245 din 1909, să plătească Băncii de Scont din București suma de lei 862 bani 10, provenind dintr'o cambie; că contră acestei hotărâri intimatul A. Bernard a făcut apel și tribunalul Ilfov secția comercială, judecând afacerea a admis apelul, a reformat cartea de judecată și a respins acțiunea Băncii recurente, pe motivul că după art. 949 alin. 2 din codul comercial, acțiunile ce derivă din cambii se prescriu prin trecerea unui termen de 5 ani din ziua scadenței;

Având în vedere că după dispozițiunile art. 946 alin. 2 din codul comercial, întreruperea prescripțiunei în materie comercială se regulează după dispozițiunile codului civil;

Având în vedere că, după art. 1891 din codul civil, instanțele începute și părăsite se vor prescrie în lipsă de perempțiune, prin 30 ani, socotiți dela cel din urmă act de procedură, ori-care ar fi termenul de prescripțiune al acțiunilor în urma cărora se vor fi început acele instanțe;

Considerând că, după art. 1868 din codul civil, se stabilește că cererea făcută în judecată nu întrerupe prescripțiunea decât dacă va fi încuviințată de judecată printr'o hotărâre de nerevocabilă autoritate, și că în acest caz nici o prescripțiune nu poate curge dela formarea cererei în judecată și până la pronunțarea unei asemenea hotărâri;

Considerând că, în speșă, fiind constatat că Banca de Scont a intentat acțiunea cambială la 12 Octombrie 1899, iar hotărârea de admiterea acțiunei fiind dată la 27 Ianuarie 1909, rezultă în mod evident că prescripția cambiei intimatului A. Bernard a fost intreruptă în acest interval de timp și tribunalul, declarând acțiunea cambială ca prescrisă, a violat art. 1868 și 1891 din codul civil, a interpretat greșit art. 949 alin. 2 din codul co-

mercial și prin exces de putere a admis apelul intimatului și a respins acțiunea Băncii recurente;

Că, dar, motivul de casare fiind întemeiat, recursul cată a fi admis.

Pentru aceste motive, casează.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI

SECȚIUNEA I

Audiența dela 23 Septembrie 1909

Președinta d-lui Oscar N. Nicolescu, prim-președinte

C. R. Manolescu cu I. Ionescu

SUCCESIUNE.— SUCCESOR CU TITLU PARTICULAR.— HOTĂRÎRE
DATA FAȚĂ DE AUTOR.— TERȚIU.— OPOZABILITATE.

Hotărîrea dată față de autor este opozabilă succesoriului cu titlu particular, când este anterioară dobândirii drepturilor lui sau îndeplinirii formalității transcrierii, dacă este vorba de un imobil ori de un drept real imobiliar; iar succesorul particular numai atunci este considerat ca terțiu, când titlul lui de achizițiune a devenit opozabil terțiilor înainte de hotărîrea dată față cu autorul lui.

No. 245.— Corneliu R. Manolescu a făcut apel contra sentinței tribunalului Dâmbovița, No. 279 din 1909, dată în proces cu Ioniță Ionescu.

S'au ascultat: d-l avocat B. Dimitropol, în desvoltarea motivelor pe apel; d-l avocat I. A. Brătescu, în combateri.

Curtea,

Având în vedere apelul făcut de Corneliu R. Manolescu în contra sentinței tribunalului Dâmbovița No. 279 bis din 1909;

Având în vedere că prin această sentință, tribunalul Dâmbovița admite contestația făcută de Joița Ionescu în calitate de tutoare legală a minorului său fiu I. Stelian Lambrino și continuată de acesta devenit major, în contra executării efectuată de portărelul acelu tribunal G. Pârjolescu, în ziua de 4 August 1901, a sentinței No. 424 din 1892, și, prin consecință, consideră ca neopozabilă lui acea executare;

Având în vedere că, prin contestația sa, Joița Ionescu, ca tutoare legală, se opune la executarea făcută de portărelul G. Pârjolescu, pe motiv că executarea fiind în contra obștei locuitorilor împroprietăriți pe moșia Găești a lui C. R. Manolescu, i se ia din stăpânire un loc în întindere de 8 prăjini cu han și case, grajd, magazie și alte construcțiuni pe dânsul, loc pe care îl stăpânește în baza actului dela 1884;

Având în vedere susținerile orale și concluziunile scrise ale părților, precum și actele invocate în instanță și aflate la dosarul cauzei;

Având în vedere că, din aceste acte și din desbaterile urmate în instanță, se constată, în fapt, că N. Manolescu,

părintele apelantului, făcând în 1876 hotărnicia moșiei sale Găești din județul Dâmbovița, inginerul-hotarnic Al. Andonescu stabilește prin hotărnicia și planul său, că obștea locuitorilor împroprietăriți după legea rurală pe această moșie, posedă o întindere de pământ de 27 pogoane și 704 st. p., peste delimitarea dela 1864;

Că tribunalul Dâmbovița, prin sentința No. 139 din 1878, confirmă planul și hotărnicia inginerului Al. Andonescu, constatând că însăși obștea a declarat că nu i s'a atacat pământul cu care a fost împroprietărită după legea rurală;

Că această sentință rămânând definitivă, și fiind investită cu formula executorie, judecătorul supleant al tribunalului Dâmbovița, o aduce la îndeplinire prin actul de executare din 29 Aprilie 1881, luând din posesia locuitorilor 27 pogoane și 704 st. p., prevăzuți în hotărârea No. 139 din 1878;

Că, la 28 Mai 1892, C. R. Manolescu, în calitate de fiu și moștenitor al defunctului N. Manolescu, cere confirmarea actului de executare de mai sus despre vecinătatea obștei locuitorilor împroprietăriți pe moșia Găești, și tribunalul Dâmbovița prin sentința No. 424 din 1892 confirmă executarea efectuată;

Că această sentință rămânând definitivă și investită cu formula executorie, portărelul G. Pârjolescu, în urma ordinului de executare al prezidentului tribunalului Dâmbovița No. 18712 din 1901, pune în posesie de fapt și de drept pe C. R. Manolescu, prin procesul-verbal din 4 August 1901, asupra pământului ce fusese câștigat dela obștea locuitorilor împroprietăriți pe moșia Găești prin hotărârea ce se aducea la îndeplinire;

Că în contra acestei executări se fac două contestațiuni în ziua de 7 August 1901: una de către Ion Mihai, și alta de către Joița Ionescu, în calitate de tutoare legală a minorului său fiu Stelian Lambrino; că tribunalul prin incheierea No. 5650 din 1902 constată că sentința No. 424 din 1892 s'a executat față de obștea locuitorilor împroprietăriți după legea rurală pe moșia Găești, fără însă a prejudeca drepturile deduse prin aceste două contestațiuni;

Că contestațiunea lui Ion Mihai fiind perimată prin sentința tribunalului Dâmbovița cu No. 584 din 25 Septembrie 1903, iar contestația făcută de Joița Ionescu fiind judecată și admisă prin hotărârea cu No. 279 din 1909, C. R. Manolescu a făcut în contra ei apelul de față;

Având în vedere că contestatorul, intimatul, în sprinul contestațiunii sale, susține că hotărârea No. 139 din 1878 și 424 din 1892 nu-i sunt opozabile, de oarece el este un terțiu, și deci nu poate fi depozat, în executarea acestor sentințe, de pământul în întindere de 8 prăjini, ce deține în baza actului din 1884;

Având în vedere că, din actele aflate la dosarul cauzei, se constată că actul pe care contestatorul își întemeiază dreptul său la cele 8 prăjini, este tranzacțiunea autenti-

ficată la No. 2191 din 29 Martie 1884, de tribunalul Dâmbovița și intervenită între Stănică Mihai și Manole Lambrino, autorul contestatorului, act prin care Ion Mihai declară că lasă în deplină proprietate lui Lambrino, locul aflat alături cu hanul, în mărime de 8 prăjini, cu case și dependințe clădite pe el, în schimbul renunțării făcută de Manole Lambrino la cumpărătoria hanului situat în comuna Găești lângă gară;

Având în vedere că Stan Mihai făcea parte dintre locuitorii improprietăriți după legea rurală pe moșia Găești, și la epoca confecționării actului de transacțiune, dânsul era arendașul acestei moșii, după cum rezultă din tabela litera a), și din contractul de arendare aflat la dosar;

Având în vedere că din expertiza ordonată de tribunal prin încheierea cu No. 7723 din 4 Octombrie 1908, se constată că locul posedat de Lambrino face parte din terenul ce s'a luat din delimitarea locuitorilor;

Considerând că din cele ce preced se stabilește că locuitorul Stan Mihai, a transmis în 1884 lui M. Lambrino, o porțiune de pământ ce face aparte din acele ce stăpâniseră pe nedrept locuitorii improprietăriți pe moșia Găești, după ce aceștia fuseseră obligați a'l delăsa în deplină proprietate lui Nae Manolescu prin hotărârea No. 139 din 1878 rămasă definitivă și executată în 1881;

Considerând, în drept, că este cert că hotărârea dată față cu autorul este opozabilă succesorului cu titlu particular, când este anterioară dobândirii drepturilor lui sau îndeplinirii formalității transcrierii, dacă este vorba de un imobil ori de un drept real imobiliar; că succesorul particular numai atunci este considerat ca terțiu când titlul lui de achizițiune a devenit opozabil terților înainte de hotărârea dată față cu autorul lui;

Considerând că, întrucât Lambrino a dobândit în 1884 dela unul dintre locuitorii improprietăriți pe moșia Găești 8 prăjini de pământ din cele 27 pogoane pe cari locuitorii le pierduse anterior prin hotărârea cu No. 139 din 1878, este evident că Lambrino, succesor particular al lui Stan Mihai, nu este un terțiu, și deci hotărârea cu No. 139 din 1878 și cea de executare cu No. 424 din 1892 îi sunt opozabile; că el neputând să aibă mai multe drepturi decât autorul său Stan Mihai, și fiind judecat că acesta nu avea nici unul asupra pământului în litigiu, contestatorul nu se poate pretinde proprietar al celor 8 prăjini de pământ;

Având în vedere că intimatul obiectează că apelantul C. R. Manolescu a recunoscut calitatea de terțiu prin faptul că i'a intentat o acțiune în revendicare pentru aceste 8 prăjini;

Considerând că obiecțiunea nu este întemeiată, căci acțiunea în revendicare fiind intentată în timpul când contestațiunea lui Lambrino era încă pendinte la tribunal, ea constituie din partea lui C. R. Manolescu, un act de apărare și de conservare al drepturilor sale, precum este dreptul la venitul locului în litigiu; că dintr'un ase-

menea act nu se poate deduce o decădere sau o renunțare la dreptul de a opune succesorului particular hotărâri dobândite față cu autorul lui înainte de actul din 1884;

Având în vedere că intimatul susține în al doilea rând, că în cazul când nu ar fi considerat ca terțiu, atunci hotărârea cu No. 424 din 1892 nu 'i este opozabilă, de oarece investirea ei cu formula executorie nu a fost făcută cu respectarea formelor legale, adică în procesul-verbal de comunicare a acestei sentințe contră obștei locuitorilor improprietăriți, nu se arată cărei obște s'a dat în primire copia, și nu se arată anume de pe ce moșie și a cui este moșia, întrucât sunt locuitori improprietăriți, unii pe moșia Găești a apelantului, alții pe moșia Găești a lui Căplescu, și alții pe moșia Găești a lui Olănescu;

Având în vedere că atât hotărârea cu No. 139 din 1878 cât și cea cu No. 424 din 1892 sunt date față de obștea locuitorilor improprietăriți după legea rurală pe moșia Găești;

Având în vedere că din procesele-verbale dresate în zilele de 28 și 30 Noembrie 1892, de către agentul corpului de portării și de către ajutorul de primar al comunei urbană Găești, se constată că copia după sentința cu No. 424 din 1892 a fost înmănată, în conformitate cu art. 74 și 75 din procedura civilă, obștei locuitorilor improprietăriți după legea rurală în moșia Găești din comuna Găești, astfel după cum se prevede în hotărârile de mai sus;

Având în vedere că, deși erau mai mulți proprietari în moșia Găești, însă toți locuitorii improprietăriți pe această moșie au fost trecuți pe aceeaș tabelă, după cum rezultă din tabela de improprietărire aflată la dosar;

Că dar, când primarul constată în procesul său verbal că a comunicat copie după hotărârea cu No. 424 din 1892, locuitorilor improprietăriți după legea rurală în moșia Găești, este evident că s'a comunicat și acelor improprietăriți pe porțiunea din moșia Găești aparținând apelantului C. R. Manolescu;

Că astfel fiind, bine a fost făcută comunicarea hotărârei No. 424 din 1892 către obștea locuitorilor, și deci acest al doilea motiv de contestațiune este neîntemeiat în fapt;

Considerând că întrucât ambele motive invocate de contestator în sprijinul contestațiunii sale sunt nefondate, urmează a se admite apelul și a se respinge contestația.

Pentru aceste motive, redactate de d-l prim-president, admite.

Semnați : Oscar N. Nicolescu, I. Stambulescu,
G. N. Raicoviceanu, D. G. Maxim, Ar. Alexandrescu.

Cognitor și Procurator, contribuție la studiul reprezentării în procedura civilă romană, de d-l Grigore Dimitrescu, doctor în drept dela Facultatea din Paris, membru de ședință la trib. Iași, profesor agregat la Universitatea din Iași 1 vol. în 8° de 88 pag. Tip. Gutenberg, Joseph Göbl S-sori, București, 1909.

TRIBUNALUL ILFOV, SECȚIUNEA I

Audiența dela 18 Ianuarie 1910

Președinta d-lui Eftimie Antonescu, președinte
(judecător-unic)

Gh. Carianopol și alții cu Tașcu Lega

CONTRACT DE SOCIETATE. — ASOCIAȚI. — PARTICIPARE LA
CÂȘTIG ȘI LA PERDERI. — EXONERARE DE PERDERI. — CLAUZĂ
LEONINĂ. — CLAUZĂ IMPULSIVĂ ȘI DETERMINANTĂ. — NULITATEA
CONTRACTULUI. — ART. 1513 C. CIVIL.

1° Fiecare asociat din societățile și asociațiunile civile, ca și din cele comerciale, trebuie să participe nu numai la câștig, ci și la riscuri și pierderi. Exonerarea de pierderi și riscuri a unui asociat (art. 1513 c. civ.), prin actul de societate, constituie o clauză leonină, care poate atrage ori nulitatea completă a actului de societate, ori nulitatea numai a acelei clauze.

2° Sancțiunea art. 1513 din codul civil depinde de circumstanțele contractului de societate, dacă clauza leonină a fost rațiunea determinantă a contractului de societate, atunci nulitatea se întinde la întregul contract de societate, iar nu numai asupra acelei clauze.

Tribunalul,

Asupra acțiunii intentată de Gheorghe Carianopol, Elisabeta Lăzărescu, Costache Anghelescu și Lucița Carianopol prin petiția înregistrată la No. 30281 din 1909, contră lui Tașcu Lega prin care se cere declararea de nul a contractului de asociațiune intervenit între dânsii prin actul din 18 Februarie 1909, autentificat sub No. 1475 din 1909 de tribunalul Ilfov secția de notariat;

Având în vedere că motivele pe care și întemeiază reclamanții acțiunea lor sunt: 1) că acel contract de asociațiune este nul, de oarece prin art. 9 dintr'însul, se prevede clauza de exonerare a asociatului Tașcu Lega, de orice rizic și pierdere ce ar avea de încercat din operațiunile sociale, contrar dispozițiilor art. 1513 din codul civil; și 2) pentru neîndeplinirea din partea lui Tașcu Lega a obligațiilor luate prin contractul de asociațiune ca și pentru lipsa de confraternitate și de bună credință din partea sa ca asociat.

În ce privește primul motiv:

Având în vedere că, în principiu, baza asociațiilor și societăților civile și comerciale, consistă în aceea că fiecare asociat participă în tot sau parte nu numai la câștig ci și la riscuri și pierderi; că neexistența acestei stipulațiuni de absolută esență a contractului de tovărășie ca și stipulațiunea în favoarea unuia sau mai multora din asociați numai a totalității câștigurilor, fără nici o participare la pierderi sau în tot cazul de a fi scutiți de pierderi, atrage după dispozițiunile art. 1513 din codul civil, nulitatea contractului de asociațiune, clauza aceasta așa zisă «leonină» neputând produce vre-un efect valabil;

Considerând că, în principiu, sancțiunea art. 1513 din codul civil este ori considerarea clauzei ca neexistentă,

ca fiind prohibită de lege, menținându-se pentru rest contractul de asociațiune, ori declararea de nul a întregului contract, dacă rezultă din circumstanțe că această stipulațiune a fost motivul determinant al contractului de asociațiune;

Considerând că, în specie, deși prin art. 5 din contract se prevede că Tașcu Lega va participa la câștig și pierderi în proporție de 50 % din exploatarea minei de cărbuni și de 20 % din celelalte exploatați, totuși această stipulațiune este anihilată prin stipulațiunea articolului 9 din acelaș contract, prin care sub forma reglementării dreptului de retragere numai în favoarea asociatului Tașcu Lega, îi dă dreptul acestuia ca să fie despăgubit de capitalul depus și pierdut, de către ceilalți asociați, imediat ce acesta va constata o pierdere, fie la întreaga exploatare, fie numai la o parte din exploatare;

Considerând că față de această clauză, Tașcu Lega se exonerează de orice pierdere și nu participă decât la câștiguri, ceace este contrar art. 1513 din codul civil și cum clauza aceasta este de esență contractului de asociațiune din speță, iar pentru Tașcu Lega a constituit și constituie rațiunea determinantă pentru care a încheiat contractul de asociațiune, o asemenea clauză atrage nu numai inexistența acestei stipulațiuni, ci chiar nulitatea contractului;

Din acest punct de vedere, motivul invocat de reclamanți este temeinic și prin urmare acțiunea cată a fi admisă fără a mai discuta motivul al doilea invocat de dânsii.

În ce privește execuția provizorie, din moment ce nu se învederează cu nimic pericolul din întârzierea executării, conform normelor ordinare a acestei hotărâri, tribunalul cată a o respinge.

Pentru aceste motive, admite acțiunea și anulează contractul de asociațiune, etc.

Semnat, Ef. Antonescu.

Observație. — «Tovărășia este, zice Andronache Donici (capit. 27, § 1), una din îndatoririle acelea între doi sau între mai mulți, care urmează după dreptatea neamurilor, adică bunăvoința și primirea despre amândouă părțile»; iar art. 1563 din codul Calimach (1175 C. austriac) dă următoarea definiție: «Tocmeala prin care două sau mai multe persoane se alcătuesc ca să unească numai ostenelile sau și lucrurile lor, spre comun folos al lor, se numește tovărășie».

În fine, codul Caragea definește tovărășia în modul următor: «un fel de obștire și se zice când doi inși sau mai mulți, tocmindu-se, vor pune toți câte atât cu care se neguțitoresc împreună, având de obște și câștigul și paguba» (art. 1, partea III, capit. 14).

Art. 1491 din codul actual, definind societatea,

omite de a vorbi de repartitia pagubelor între asociați, și unii autori critică, cu drept cuvânt, definiția codului din acest punct de vedere, căci nu poate să existe societate, fie civilă, fie comercială, fără participare la perderi¹⁾. De aceea art. 1511 vorbește de împărțirea perderilor. «*Cum societas contrahitur, tam lucri, quam damni communio initur*»²⁾. «*Cât câștig aduce tovarășia, zice codul Caragea (art. 16, partea III, capit. 14), se împarte la toți tovarășii de pe analogia capetelor, sau cum se vor tocni; și câtă pagubă se va întâmplă să cerce, iarăș toți sunt datori a o răspunde cu analogie, sau cum se vor tocni*».

Așadar, tribunalul pune cu drept cuvânt în principiu că, în toate societățile, fie civile, fie comerciale, asociații participă nu numai la câștig, ci și la pagubă.

În consecință, este nulă convenția prin care s'ar stipulă ca unul sau mai mulți din asociați să fie scutiți de a participa la perderi (art. 1513), deși soluția contrară eră admisă, cel puțin după unii, la Romani. «*Ita cõri societatem posse, ut nullius partem damni alter sentiat, lucrum vero commune sit, Cassius pulat*»³⁾.

Chestiunea este însă de a se ști care este efectul stipulării unei asemenea clauze? După unii, numai clauza din contract ar fi nulă, nu însă și societatea, așa că repartitia beneficiilor și a pagubelor va avea loc după regulile statornicite de lege (art. 1511)⁴⁾.

Părerea contrară, admisă și de tribunal, după care însăși societatea este nulă, e însă mult mai juridică, pentru că unei asemenea convenții îi lipsesc elementele constitutive ale societății. Se va aplica deci, în specie, art. 1008 din codul civil⁵⁾. «*Et nos consentimus talem societatem nullam esse*»⁶⁾.

Prin urmare, sentința tribunalului este juridică și din acest punct de vedere.

D. ALEXANDRESCO

1) Cpr. Cas. Rom. Bult. s. II, 1884, p. 363; Cas. fr. Sirey, 88. 1. 477; Sirey, 94. 1. 484; Guillaouard, *Société*, 78; Duvergier, *Idem*, 13; Baudry et Wahl, *Idem*, 10 (ed. 3-a); Pand. fr., v^o *Société*, 3 și 413 urm.; Laurent, XXVI, 155; Thiry, IV, 107. T. Hue, XI, 5, *in fine*, p. 13. Vezi și t. IX al Coment. noastre, p. 454.

2) L. 67, Pr., Dig., *Pro socio*, 17, 2.

3) L. 29, § 1, Dig., *Pro socio*, 17, 2.

4) Vezi în acest sens, Zachariæ, *Handbuch des französischen Civilrechts*, II, § 377, p. 459, text și nota 4 (ed. Anshütz din 1853); Massé-Vergé, IV, § 713, p. 425; C. Paris, Sirey, 1901. 2. 304, etc.

5) Vezi în acest din urmă sens, Thiry, IV, 133; Arntz, IV, 1297; Laurent, XXVI, 295; Aubry et Rau, IV, § 377, p. 544, 545. text și nota 9 (ed. 4-a); Colmet de Santerre, VIII, 39 bis IV; Baudry et Wahl, *Société*, 288 (ed. 3-a); Troplong, *Idem*, II, 662; Duvergier, *Idem*, 277; P. Pont, *Idem*, 467; T. Hue, XI, 86; Planiol, II, 1971; Lyon-Caen et Renault. *Tr. de droit commercial*, II, 48; Thaller et Pri. *Sociétés commerciales*, I, 51; Tribun. Vervins și Verviers (Belgia), D. P. 1903. 2. 426 și *Dreptul din 1909*, No. 55 (cu observ. noastră), Vezi și tom. IX al Coment. noastre, p. 497, 498, etc.

6) L. 29, § 2, Dig., *Pro socio*, 17, 2.

JURISPRUDENȚA STRAINA

CURTEA DE CASAȚIE DIN BELGIA

— 24 August 1909 —

INMORMÂNTARE. — VOINȚA DEFUNCTULUI. — APRECIEREA ȘI EXECUTAREA EI ÎNTOCMAL.

Omul este în drept a regulă însuș modul cum va fi înmormântat. Această manifestare a libertății individuale și a libertății de conștiință nu constituie numai un simplu interes moral fără nici o garanție și sancțiune, ci este un drept al defunctului, susceptibil de a fi urmărit în justiție, și această facultate, care este de drept natural, nu are nevoie de a fi recunoscută printr'o lege pozitivă.

Pentru a fi obligatorie, nu este nevoie ca voința defunctului să fie tradusă într'o formă determinată, ci poate fi indusă din orice indicii, cari se apreciază în mod suveran de instanțele de fond.

Prin urmare, în caz de conflict între acei cari își dispută dreptul de a determina modul de înmormântare al defunctului, judecătorul trebuie să asigure observarea strictă a voinței acestui din urmă, și dacă această voință a variat și este îndoelnică, el trebuie să cerceteze și să aprecieze care a fost, în această privință, voința ultimă și definitivă a defunctului.

(Din la Flandre judiciaire).

Observație. — Curtea de casație din Belgia are, în privința chestiunii de mai sus, o jurisprudență statornică. A se vedea în acelaș sens o decizie anterioară a aceleiaș Curți, publicată în D. P. 1900. 2. 246. Aceeaș soluție ar fi, de bună seamă, dacă cazul s'ar prezentă, admisibilă și la noi, bine înțeles pe calea procedurii în *referé* (art. 66 bis Pr. civ.), căci cazul nu suferă întârziere. Nu s'ar putea însă executa voința defunctului, dacă el ar fi dispus arderea cadavrului său, pentru că legile noastre n'au admis încă acest mod de înmormântare.

O asemenea voință va fi, de bună seamă, executată în Franța și în Italia, unde cremațiunea sau arderea cadavrelor, practică și în antichitate, este de mult permisă. Vezi în această din urmă privință, D. Alexandresco, tom. I, p. 431, nota 3 (ed. 2-a).

S. R.

TRIBUNALUL CIVIL DIN NARBONNE

— 20 Octombrie 1909 —

TESTAMENT. — MEDIC. — INCAPACITATEA DE A PRIMII. — STATUT PERSONAL. — ART. 909 C. FR. (810 C. CIV. ROM.).

Deși prohibiția de a primi prin donațiune sau testament, edictată contra medicului care a tratat pe o persoană în boala de care a murit, constituie o regulă de incapacitate și, ca atare, atârnă de statutul personal, totuș ea se aplică imobilelor situate în Franța (și deci și în România), decâteori un bolnav străin face o liberalitate unui medic străin.

(Din *Recueil des Sommaires de la jurisprudence française*).

Observație. — După cum vedem, tribunalul din Nar-

bonne attribue art. 909 din codul francez, caracterul unui statut real și-l aplică, ca atare, imobilelor situate în Franța, decăteori liberalitatea a fost făcută de către un bolnav străin unui medic străin, care a căutat și îngrijit pe acest bolnav în ultima sa boală. Deși această soluție este admisă de unii (vezi Trib. Nice, *Pand. Périod.* 1904, 5, 43; Félix-Demangeat, *Tr. de droit international*, I, p. 64; Brocher, *Cours de droit international privé*, II, p. 21), totuși soluția contrară, după care dispoziția art. 810 atârână de statutul personal al străinilor, este mult mai juridică, fiindcă acest text se găsește așezat sub rubrica: *despre capacitatea de a dispune sau de a primi prin donațiune între vii sau prin testament*. Acest text fiind deci privitor la capacitatea persoanelor, nu se aplică decât Românilor, nu însă și străinilor, cari vor fi cărmuiți de statutul lor personal, chiar dacă bunurile de cari a dispus bolnavul sunt situate în România. Vezi în acest din urmă sens, A. Weiss, *Tr. th. et pratique de droit international privé*, IV, p. 617; Laurent, *Dr. international*, VI, 209; D. Alexandresco, t. IV, p. 67. Vezi asupra acestei controverse, Vincent et Pénaud, *Diction. de droit international privé*, v^o Testament, 83 urm.

S. R.

Drepturile eventuale se pot popri?

Chestiunea dacă drepturile eventuale pot sau nu pot fi poprite a fost rezolvită de cei mai mulți în sens afirmativ; fiindcă, însă, tribunalele noastre hotărăsc încă ¹⁾, deși foarte rar, că sumele datorite eventual sau cu termen nu pot fi poprite, chestiunea merită să fie discutată din nou.

Legiuitorul n'a tranșat chestiunea printr'un text expres din codul de procedură civilă, dar, după cum vom vedea, intențiunea lui a fost lămurită.

În adevăr art. 455 pr. civ. vorbește de «sumele sau efectele datorite» fără să facă vre-o distincțiune între cele datorite «actualmente» și cele datorite cu termen sau sub condiție. Mai mult, legiuitorul presupune că terțiul datorește chiar când creanța nu-i exigibilă, căci prin art. 459 pr. civ. hotărăște că la ziua judecâței terțiul poprit «va declara dacă datorește suma care se poprește... și dacă cea datorie este exigibilă». Dar dovida cea mai sigură că-i indiferent modul în care terțiul datorește, este faptul că deși prin art. 460 din proiectul de lege de procedură civilă din 1900, se prevedea că poprirea nu poate fi validată decât dacă terțiul poprit este dator și datorie sa exigibilă, fără termen sau condiție, această dispozițiune n'a devenit lege și art. 460 pr. civ. nu cere pentru validarea poprirei decât să se fi dovedit că terțiul poprit datorește.

Dacă, însă, ar fi să trecem peste aceste argumente de text, observând caracterul și utilitatea poprirei, nu putem ajunge la o altă concluzie. Poprirea, indiferent dacă este

1) C. Craiova s. I, din 29 Martie 1900, *Dreptul* No. 32 din 1900.

sau nu și o procedură de urmărire silită, este totdeauna un act de conservare ²⁾. Or, dacă nu s'ar admite poprirea unei sumi datorite cu termen sau eventual caracterul de act de conservare al poprirei ar dispărea, și măsura de asigurare admisă de lege ar deveni iluzorie, cu toată lipsa unui text formal, de oarece «de multe ori creditorul ar fi lipsit de singurul mijloc de a se plăti din sumele de care are cunoștință că au să fie ale debitorului său și de care acesta ar putea dispune îndată ce el ar fi proprietarul lor» ³⁾. Și atunci ce ar deveni binefacerea procedurii de poprire în mâinile celui de al treilea?

Observăm, apoi, că efectul sentinței de validare a poprirei fiind transportul judiciar al creanțelor debitorului în favoarea creditorului popritor, nu este nici un motiv ca transportul judiciar al acestor creanțe să nu se facă în condițiunile în care ele există față de terțiul poprit și indiferent care ar fi aceste condițiuni ⁴⁾.

Un alt argument ne procură asemănarea dintre cesiune și poprire. Poprirea nu-i decât cesiunea creanței sale sau numai a unei părți din ea ⁵⁾, pe care debitorul o face fără voia sa, în baza legii, creditorului popritor în schimbul creanței acestuia din urmă în contra sa sau numai a unei părți din ea ⁶⁾. Și atunci dacă cedantul poate ceda unei alte persoane, drepturile eventuale pe care le are în contra unui al treilea ⁷⁾, nu-i nici un motiv ca să fie altfel pentru debitorul care în virtutea legii și fără voia lui ar trece dreptul său eventual în contra terțiului poprit către creditorul său popritor.

În sfârșit, art. 1718 din codul civil, stabilind principiul că toată averea debitorului, atât prezentă, cât și viitoare, este gajul comun al creditorilor săi, îndrituește pe aceștia să ia măsuri de conservare asupra oricărei averi a debitorului lor, fie prezentă fie viitoare, și deci și să o poprească.

Prin urmare, se pot popri atât creanțele cu termen, condiționale sau eventuale, cu toate că termenul, condițiunea sau evenimentul nu s'ar fi realizat încă, cât și creanțele supuse lichidării și nelichidate încă prin încheierea comptului curent sau prin bilanțul de fine de an al unei societăți.

V. G. CRISTOFOR

Avocat

Iași

2) C. G. Dissescu, *Desbateri parlamentare*, ediția oficială, p. 428; Dem. Negulescu, *Teoria poprirei*, p. 14.

3) Bulet. Cas. 1902, p. 922.

4) Trib. Iași, s. III, din 27 Ianuarie 1910, sentința comercială No. 19.

5) Echivalentă cu creanța creditorului popritor în contra debitorului.

6) Când creanța creditorului popritor e mai mare decât creanța debitorului său în contra terțiului poprit.

7) D. Alexandresco, *Dreptul civil român*, VIII, p. 799—800, cu autoritățile citate acolo.